

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 203/21

Λουξεμβούργο, 16 Νοεμβρίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-821/19
Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Ποινικοποίηση της βοήθειας προς τους αιτούντες
άσυλο)

Καθιστώντας ποινικά κολάσιμη τη δραστηριότητα οργάνωσης η οποία αποσκοπεί στη διευκόλυνση της κίνησης διαδικασίας διεθνούς προστασίας από άτομα που δεν πληρούν τα εθνικά κριτήρια για τη χορήγηση τέτοιας προστασίας, η Ουγγαρία παραβίασε το δίκαιο της Ένωσης

Η ποινικοποίηση της δραστηριότητας αυτής παρεμποδίζει την άσκηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από τον νομοθέτη της Ένωσης σε σχέση με την παροχή βοήθειας προς τους αιτούντες διεθνή προστασία

Το 2018 η Ουγγαρία τροποποίησε ορισμένους νόμους για τα μέτρα κατά της παράνομης μετανάστευσης και θέσπισε, μεταξύ άλλων, διατάξεις με τις οποίες, αφενός, προστέθηκε ένας νέος λόγος απαραδέκτου των αιτήσεων ασύλου και, αφετέρου, τυποποιήθηκε ως ποινικό αδίκημα η άσκηση δραστηριοτήτων οργάνωσης με σκοπό τη διευκόλυνση της υποβολής αιτήσεων ασύλου από άτομα που δεν έχουν δικαίωμα ασύλου δυνάμει του ουγγρικού δικαίου, ενώ προβλέφθηκε επίσης η επιβολή περιορισμών στην ελευθερία κίνησης των υπόπτων τέλεσης του ως άνω αδικήματος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, εκτιμώντας ότι η Ουγγαρία δεν τήρησε τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από την οδηγία «για τις διαδικασίες»¹ και από την οδηγία «για την υποδοχή»².

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου **έκανε δεκτή, κατά το μεγαλύτερο μέρος της, την προσφυγή της Επιτροπής.**

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Κατά πρώτον, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η Ουγγαρία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία για τις διαδικασίες³, **προβλέποντας ότι αίτηση διεθνούς προστασίας μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτη με την αιτιολογία ότι ο αιτών αφίχθη στο έδαφος της μέσω χώρας στην οποία δεν είναι εκτεθειμένος ούτε σε διώξεις ούτε σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης, ή στην οποία διασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας.** Τούτο διότι στην οδηγία για τις διαδικασίες⁴ απαριθμούνται εξαντλητικώς οι περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν απαράδεκτη την αίτηση διεθνούς προστασίας. Όμως, ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο προβλέπει η ουγγρική νομοθεσία δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις περιπτώσεις εκείνες⁵.

¹ Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60) (στο εξής: οδηγία για τις διαδικασίες).

² Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ 2013, L 180, σ. 96) (στο εξής: οδηγία για την υποδοχή).

³ Άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας για τις διαδικασίες απαριθμεί εξαντλητικώς τις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν απαράδεκτη την αίτηση διεθνούς προστασίας.

⁴ Άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας για τις διαδικασίες.

⁵ Βλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU και C-925/19 PPU) (Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 60/20).

Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η **Ουγγαρία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει** από την οδηγία για τις διαδικασίες ⁶ και από την οδηγία για την υποδοχή ⁷, **ποινικοποιώντας** στο εσωτερικό της δίκαιο τη συμπεριφορά οποιουδήποτε προσώπου παρέχει, στο πλαίσιο δραστηριότητας οργάνωσης, **βοήθεια προς υποβολή ή κατάθεση αιτήσεως ασύλου στο έδαφός της**, εφόσον μπορεί να αποδειχθεί, πέραν πάσης εύλογης αμφιβολίας, ότι το πρόσωπο αυτό είχε επίγνωση του ότι η αίτηση δεν ήταν δυνατό να γίνει δεκτή βάσει του εθνικού δικαίου.

Για να καταλήξει στο ως άνω συμπέρασμα, το Δικαστήριο εξετάζει, αφενός, αν η ουγκρική ρύθμιση η οποία τυποποιεί το συγκεκριμένο αδίκημα συνιστά περιορισμό των δικαιωμάτων που απορρέουν από την οδηγία για τις διαδικασίες και από την οδηγία για την υποδοχή και, αφετέρου, αν ο περιορισμός αυτός μπορεί να δικαιολογηθεί υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.

Ειδικότερα, πρώτον, έχοντας ελέγξει και επιβεβαιώσει ότι ορισμένες δραστηριότητες παροχής συνδρομής προς τους αιτούντες διεθνή προστασία στις οποίες αναφέρονται η οδηγία για τις διαδικασίες και η οδηγία για την υποδοχή εμπíπτουν όντως στο πεδίο εφαρμογής της ουγκρικής ρυθμίσεως, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ρύθμιση αυτή συνιστά περιορισμό των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στις προαναφερθείσες οδηγίες. Πιο συγκεκριμένα, **η εν λόγω ρύθμιση περιορίζει, αφενός, τα δικαιώματα πρόσβασης στους αιτούντες διεθνή προστασία και επικοινωνίας μαζί τους** ⁸ και, αφετέρου, **την αποτελεσματικότητα του κατοχυρωμένου δικαιώματος του αιτούντος άσυλο να μπορεί να συμβουλευεται, ιδία δαπάνη, νομικό ή άλλο σύμβουλο** ⁹.

Δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι **τέτοιος περιορισμός δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από τους σκοπούς τους οποίους επικαλείται ο Ούγγρος νομοθέτης, ήτοι την καταπολέμηση, αφενός, της υποβοήθησης καταχρήσεων της διαδικασίας ασύλου και, αφετέρου, της παράνομης μετανάστευσης βάσει παραπλανητικών στοιχείων.**

Όσον αφορά τον πρώτο σκοπό, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η ουγκρική νομοθεσία τιμωρεί και συμπεριφορές οι οποίες δεν μπορούν να εξομοιωθούν με δόλιες ή καταχρηστικές πρακτικές. Πράγματι, άπαξ και μπορεί να αποδειχθεί ότι ο ενδιαφερόμενος γνώριζε ότι το άτομο το οποίο βοήθησε δεν δικαιούταν να υπαχθεί στο καθεστώς του πρόσφυγα δυνάμει του ουγκρικού δικαίου, είναι ποινικά κολάσιμη οποιαδήποτε βοήθεια παρέχεται, στο πλαίσιο δραστηριότητας οργάνωσης, προκειμένου να διευκολυνθεί η υποβολή ή η κατάθεση αιτήσεως ασύλου, έστω και αν κατά την παροχή της βοήθειας αυτής τηρούνται οι προβλεπόμενοι διαδικαστικοί κανόνες και δεν υπάρχει καμία πρόθεση παραπλάνησης της αποφαινόμενης αρχής.

Κατ' αρχάς, υπόκειται σε ποινική δίωξη όποιος παρέχει βοήθεια προς υποβολή ή κατάθεση αιτήσεως ασύλου, παρότι γνωρίζει ότι η αίτηση είναι αδύνατον να ευδοκιμήσει κατ' εφαρμογήν των κανόνων του ουγκρικού δικαίου, **έστω και αν θεωρεί ότι οι εθνικοί κανόνες αντιβαίνουν, μεταξύ άλλων, στο δίκαιο της Ένωσης.** Ως εκ τούτου, οι αιτούντες ενδέχεται να στερηθούν κατ' αυτόν τον τρόπο μιας συνδρομής που θα μπορούσε να τους δώσει τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν, σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας χορήγησης ασύλου, κατά πόσον η εθνική ρύθμιση που εφαρμόστηκε στην περίπτωση τους είναι νόμιμη, υπό το πρίσμα ιδίως του δικαίου της Ένωσης.

Επιπλέον, η επίμαχη ρύθμιση τιμωρεί τη βοήθεια που παρέχεται προς υποβολή ή κατάθεση αιτήσεως ασύλου όταν ο αιτών δεν έχει υποστεί διώξεις και δεν διατρέχει κίνδυνο διώξεων σε τουλάχιστον ένα κράτος από το οποίο διήλθε πριν φθάσει στην Ουγγαρία. Εντούτοις, η οδηγία για

⁶ Άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας για τις διαδικασίες, το οποίο αφορά την εξασφάλιση πρόσβασης στους αιτούντες διεθνή προστασία υπέρ των οργανώσεων και των προσώπων που τους παρέχουν συμβουλές και κατευθύνσεις, και άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, το οποίο αφορά το δικαίωμα νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

⁷ Άρθρο 10, παράγραφος 4, της οδηγίας για την υποδοχή, το οποίο αφορά την εξασφάλιση πρόσβασης στα κέντρα κράτησης υπέρ, μεταξύ άλλων, των νομικών συμβούλων και των συμβούλων ή άλλων προσώπων που εκπροσωπούν μη κυβερνητικές οργανώσεις.

⁸ Τα δικαιώματα αυτά αναγνωρίζονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας για τις διαδικασίες και στο άρθρο 10, παράγραφος 4, της οδηγίας για την υποδοχή υπέρ των προσώπων και των οργανώσεων που παρέχουν συνδρομή στους αιτούντες διεθνή προστασία.

⁹ Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις διαδικασίες.

τις διαδικασίες δεν επιτρέπει την απόρριψη αιτήσεως ασύλου ως απαράδεκτης με αυτή την αιτιολογία. Συνεπώς, μια τέτοια βοήθεια δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να εξομοιωθεί με δόλια ή καταχρηστική πρακτική.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εν λόγω ρύθμιση, στον βαθμό που δεν αποκλείει το ενδεχόμενο επιβολής ποινικών κυρώσεων άπαξ και μπορεί να τεκμηριωθεί συγκεκριμένα ότι ο ενδιαφερόμενος ήταν αδύνατον να αγνοεί ότι ο αιτών τον οποίο βοήθησε δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις χορήγησης ασύλου, εξαναγκάζει τα πρόσωπα που επιθυμούν να παράσχουν συνδρομή να εξετάζουν, ήδη από το στάδιο της υποβολής ή της κατάθεσης της αιτήσεως, αν η αίτηση έχει πιθανότητες να ευδοκιμήσει δυνάμει του ουγγρικού δικαίου. Αφενός όμως, δεν είναι δυνατόν να αναμένεται από τα ως άνω πρόσωπα να προβαίνουν σε παρόμοια εξέταση, κατά μείζονα δε λόγο επειδή ενδέχεται να είναι δύσκολο για τους αιτούντες να προβάλουν, ήδη από το στάδιο αυτό, τα κρίσιμα στοιχεία στα οποία θα μπορούσε να θεμελιωθεί το δικαίωμά τους να υπαχθούν στο καθεστώς του πρόσφυγα. Αφετέρου, ο κίνδυνος να υποστούν οι ενδιαφερόμενοι μια ιδιαίτερα σοβαρή ποινική κύρωση, ήτοι στέρηση της ελευθερίας τους, για τον λόγο και μόνον ότι θα όφειλαν να γνωρίζουν ότι η αίτηση ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία, θέτει εν αμφιβόλω τη νομιμότητα οποιασδήποτε βοήθειας παρέχεται προς διευκόλυνση της διεκπεραίωσης των δύο αυτών βασικών σταδίων της διαδικασίας ασύλου. Η εθνική νομοθεσία μπορεί, επομένως, να έχει έντονα αποτρεπτικό χαρακτήρα για όποιον επιθυμεί να παράσχει βοήθεια κατά τα δύο αυτά στάδια της διαδικασίας, ακόμη και αν η συνδρομή του έχει ως αποκλειστικό στόχο να διευκολύνει κάποιον υπήκοο τρίτης χώρας να ασκήσει το θεμελιώδες δικαίωμά του να ζητήσει άσυλο σε κράτος μέλος και, κατά συνέπεια, η επίμαχη ρύθμιση βαίνει πέραν αυτού που μπορεί να θεωρηθεί αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού της καταπολέμησης των δόλιων ή καταχρηστικών πρακτικών.

Όσον αφορά τον δεύτερο σκοπό τον οποίο επιδιώκει η ουγγρική ρύθμιση, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η παροχή συνδρομής προς υποβολή ή κατάθεση αιτήσεως ασύλου σε κράτος μέλος δεν πρέπει να θεωρηθεί ως δραστηριότητα που ευνοεί την παράνομη είσοδο ή διαμονή υπηκόου τρίτης χώρας στο αντίστοιχο κράτος μέλος, οπότε η ποινικοποίηση της δραστηριότητας αυτής με την επίμαχη ουγγρική ρύθμιση δεν αποτελεί μέτρο κατάλληλο προς επιδίωξη του συγκεκριμένου σκοπού.

Κατά τρίτον και τελευταίον, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η Ουγγαρία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία για τις διαδικασίες¹⁰ και από την οδηγία για την υποδοχή¹¹, προβλέποντας ότι στερείται του δικαιώματος να προσεγγίσει τα εξωτερικά σύνορά της οποιοδήποτε πρόσωπο για το οποίο υπάρχουν υποψίες ότι έχει παράσχει, στο πλαίσιο δραστηριότητας οργάνωσης, βοήθεια προς υποβολή ή κατάθεση αιτήσεως ασύλου στο έδαφός της, εφόσον μπορεί να αποδειχθεί, πέραν πάσης εύλογης αμφιβολίας, ότι το πρόσωπο αυτό είχε επίγνωση του ότι η αίτηση δεν ήταν δυνατό να γίνει δεκτή βάσει του εθνικού δικαίου. Η σχετική νομοθεσία περιορίζει τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στις ως άνω οδηγίες, εφόσον ο ενδιαφερόμενος θεωρείται ύποπτος τέλεσης αδικήματος λόγω της παροχής βοήθειας υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις, μολοντί η ποινικοποίηση της συμπεριφοράς αυτής αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, δεν είναι λογικό να μπορεί να δικαιολογηθεί τέτοιος περιορισμός υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

¹⁰ Άρθρο 8, παράγραφος 2, άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις διαδικασίες.

¹¹ Άρθρο 10, παράγραφος 4, της οδηγίας για την υποδοχή.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της απόφασης διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106